

CSALÁDI KÉP II.

Szöveg: Zorándy Sára

Fotó: Sipos Dániel

SZEREPLŐK: Alma Peri (24) és Lior Paz (31)
Az interjú angolul készült.

HELYSZÍN: Egy Nádor utcai, első emeleti bérlakás (havi 300 euró plusz rezsi), ötméteres belmagasság. Lior: „Imádjuk, de télen nagyon magas volt emiatt a gázzsámlánk, pedig igazán igyekeztünk keveset fűteni.” Külön fürdőszoba és WC, a hallból nyílik a nappali, és a konyha, tele izraeli fűszerekkel. Lior: „Szerencsére mindig hoz valaki valamit. A keverékeket nem szeretem, de ez például, ez igazi *zabtar* levél, semmi több, ez nagyon jó.”

KLIMT: A lakással nem csináltak túl sok mindent, de a Bécsben vásárolt Klimt-plakátokat bekeretezték, és felrakták a nappali falára.

ALMA: Sokan kérdezik, magyar-e, ezzel a névvel. Pedig nem. A szülei lengyel származásúak, sőt, édesanyja Lengyelországban is született, háromévesen került Izraelbe. Héberül *alma* annyit jelent, *kiasszony* (Lior: „És így is van.”), spanyolul pedig *lélek*. Szóval lehetne rosszabb neve is. Lior családneve, Paz, héberül aranyat jelent, spanyolul pedig békét, úgyhogy mindenhogy jó.

BÚCSÚAJÁNDÉK: Amikor másfél éve elhagyták Izraelt, a barátaik készítették egy egy-méter hosszú, kb 30 centi széles fotó-összeállítást: csupa Alma és Lior, barátokkal, mosolyogva.

HÁLÓSZOBA: A nappaliból nyílik, a Nádor utcára néz, mégsincs zaj. Itt sincs túl sok minden: egy kétszemélyes ágy, egy polcoszelekrény, és Alma íróasztala könyvespolccal. Itt szokott tanulni napközben, amikor nincs egyetem, és kora este, amikor van.

VENDÉGSZOBA: Lior dolgozószobája, és egyben vendégszoba. Néha kiadják olyan izraeli orvostanhallgatóknak pár napra, akik már befejezték a tanulmányaik nagyját, és már kint gyakornokoskodnak, de még hátravan egy-két vizsgájuk Pesten. Így nem csak Alma szüleiből élnek. Alma: „Ez olyan kellemetlen nekem, hogy ilyen idősen még mindig tőlük függök. Lior: „Igazán igyekszünk keveset költeni, nekem is volt spórolt pénzem, most elkezdtem dolgozni, de azért csak jó, hogy biztosítják Alma létminimumát.” Ha jönnek a szülők, akkor legalább ott egy kényelmes vendégszoba. És az az igazság, hogy egy aránylag luxus lakással is sokkal kevesebbet költenek mint Izraelben.

NAGYAPA: Lior csak egy nagyszülőt ismert életében, az apai nagyapját. Mindenki lengyel származású, de Lior semmit sem tud a hátterükről, pedig a szülei

mindketten még Lengyelországban születtek. Lior: „Fiatalok voltak, amikor Izraelbe kerültek, nem tudom, melyik évben volt.” Annyi jut eszébe hirtelen, hogy a háború idején az anyai nagyszülei egy paplakban bújtak el, nagymamája zongortanár volt (édesanyja is az), és a templomi orgonán játszott. Ismerte az összes zsolnárt, senki se gondolta volna, hogy zsidó.

ELEKTRONIKUS ZENE: Liornak hiányzik a fellépés. Amíg kint éltek, Haifában minden kedden fellépett egy román étteremben, ahol jazzt játszottak, és nagyon jókat ettek (Lior: „Szívroham kaját: nehéz húskok: máj, sertésborda, abszolút semmi kóser”). Volt, hogy ezen kívül egy héten még háromszor lépett fel különböző formációkban. Pesten inkább otthon csinál elektronikus zenét, egy-egy koncertje volt csak eddig, például a *Most*-ban. Keresi még a lehetőségeket, de nem olyan könnyű bekerülni a vérkeringésbe.

AMERIKA: Mindketten kint éltek pár évet a szüleikkel kiskamaszkorukban, érezni is, otthonosan beszélnek angolul, semmi szókeresés, semmi megállás.

GYEREK: Almának is, Liornak is van nővére, akinek van már gyereke. Hiányoznak. (Lior: „A nővérem lányai imádnivalóak!”) Biztosra veszik, hogy lesz saját gyerekük, de azt is, hogy addig nem, amíg nem költöznek vissza Izraelbe. Nem csak a nap és a tenger hiányzik nagyon, hanem a család is. Ugyan van jó néhány dolog, ami nem szimpatikus Izraelben, főleg a mostani politikai bonyodalmak, de máshol nem tudnák elképzelni hosszú távon az életet.

SZABRE: Alma az apai nagyanyja részéről a tizenegyedik generáció, aki Izraelben született, apai nagyapja részéről az ötödik, így azon az oldalon semmilyen holokauszt-trauma nincs. Az anyai nagyszülők nem kerültek táborba, mindig máshova menekültek, a nagymama orvos volt, sok helyen dolgozott átmenetileg, nem tudták róluk, hogy zsidók. A nagyszülők nem is igazán beszéltek erről többet, a nagymama inkább arról számolt be Almának, hogy milyen volt anno nőként orvostanhallgatónak lenni, és arról, hogy milyen nehéz volt Izraelben az elején: kisgyerekekkel egy új társadalomban megtalálnia a helyét. Nem ismert senkit, még nem beszélt a nyelvet. Ugyanakkor ezek feminista történetek voltak: egy nő mindig keresse meg a saját kenyerét, legyen saját karrierje. Úgy néz ki, meggyőző volt: egyetlen lánya gendert tanít az egyetemen.

RÖVIDEK: A nappaliban egy polcon legalább tíz üveg minőségi ital: whiskey, martini stb. Lior: „Egy norvég barátunk hagyta ránk, befejezte az egyetemet, és hazament.” Pesten a baráti körük leginkább orvos-

CSALÁDI KÉP II.

tanhallgatókból áll: izraeliekből, németekből, norvégokból.

KONCERT: Lior Haifából származik, ott tanult programozást, de Almával már Tel-Avivban élték együtt. Egy koncerten találkoztak, amikor Alma katonává volt, még nem töltötte be a huszat. Egész este egymás mellett táncoltak, csak a koncert után kezdtek el beszélgetni. Alma: „Engem akkor nem Lior érdekelt, hanem a fellépő együttes basszusgitárosa.” Lior: „Csak azt hitte...” Alma: „Szóval koncert után szóba elegyedtünk...” Lior: „...és azóta sem hagytuk abba.”

RAMAT-AVIV: Észak Tel-Avivban találtak lakást, egy nyugodt negyedben, közel a Tel-Aviv Egyetemhez. Lior: „Olyan, mint az ötödik kerület: nyugis. Vagy talán inkább olyan mint Buda, a Dunán túl, a *Yarkon-on* túl.”

BUDAPEST: Nem döntöttek az egyik napról a másikra, egy folyamat volt. Lior: „Alma ugyan tanulta az egészségügyi tanulmányokat, de egyre inkább rájött, hogy közelebb lenne a lényeghez.” Alma: „Lior az eljöttől kezdve támogató volt. És mindketten úgy éreztük, hogy ez egy jó kaland: a fiatal pár, amelyik eltölt néhány évet Európában.” Lior: „Nagyon jó tapasztalat kint élni. Azt hiszem, fontos tapasztalat, mindenkinek érdemes lenne az országán kívül élni, legalább valamennyi időre.” Alma: „Mivel ezt már mindketten korábban is megtapasztaltuk, tudtuk, hogy mennyire fontos, érdekes.” A SOTE-nak van egy kinti toborzó irodája, és Alma már sokakat ismert, akik azon keresztül mentek ki. Így nem is volt kérdés, hogy Budapestre mennek.

MUNKA: Lior nemrég talált munkát, itt Pesten. Ugyanis nemcsak zenél, de programozó is, és most egy új cégben kezdett dolgozni. Tulajdonképp nem ő találta a munkát, hanem a húga, Izraelből. Lior: „Nagyon összetartó család vagyunk, minden nap beszélünk Skype-on, sokszor többen is egy vonalon, úgyhogy mindenki tudta, hogy munkát keresek.” A húga valamelyik nap fogta magát, és elkezdte nézegetni az angol nyelvű álláshirdetéseket Budapesten. Megtalálta ezt a céget, és írt nekik, hogy a bátyja nagyon klassz, és most épp munkát keres. Lior még próbaidős, úgyhogy még nem szeretne róla túl részletesen beszélni, de nagyon élvezi, hogy egy lelkes csapat része. Mióta elkezdett dolgozni, jobban kell ügyelniük arra, hogy maradjon elég idejük egymásra. Megbeszélték, hogy Alma este nyolc után nem tanul, és hogy Lior nem hozza haza a munkáját.

MINDENNAPOK: Alma: „Amíg Lior még nem dolgozott főállásban, mindig itthon volt, amikor haza-

értem az egyetemről. És a vacsora is elkészült.” Lior: „Nagyon szeretek főzni.” Alma: „És nagyon jól is főz!” Az egyik kedvence a vörösboros kacsamáj fűgével. Ha Liornak semmi ötlete nincs, akkor még mindig lehet készíteni valami tésztát. A hétvége általában nagy főzésekből áll: előre megfőznek egy hétre, legalábbis igyekeznek (Lior: „A hét második felében még mindig el lehet menni az *M.* étterembe, vagy készítünk egy tésztát.”). Almának nyolckor kezdődnek az egyetemi órái, ilyenkor fél hétkor kel, igyekszik minél gyorsabban összeszedni magát, csak épp készít egy szendvicset, és rohan be. Lior nyolckor kel, általában másfél órán keresztül készülődik: megfőzi a kávéját, elolvasa online a *Ha'aretz* napilapot, tojást süt. Hetente egyszer találkoznak ebédre, általában a SOTE menzáján esznek, de már a közelben lévő összes éttermet kipróbálták, ahol van ebédmenü. Alma könyvtárban tanul, vagy otthon, este ott találkoznak, megvacsoráznak. Szoktak találkozni barátokkal is, együtt nagyokat főznek, de sokszor inkább kettesben maradnak: kényelmesen mozognak a kanapén.

EGYMÁSRÓL: Lior: „Imádom az agyát. Hasonlóképpen látunk sok mindent. Tudja, hogy mi nevettek meg. Zeneileg nem olyan nagy az átfedés, valójában csak a jazzben találunk egymásra. Például nagyon szeretem Robert White-ot...” Alma: „Abszolút nem jó...” Lior felszisszen. Nevetnek. Alma: „Szeretem, hogy nagyon pozitívan lát mindent, és hogy van egy alapvető kíváncsisága. Szereti tudni, mi hogy működik, érdekli.” Talán csak a (nem) rendrakásban nagyon mások. Alma: „Azt hiszem, egy kicsit túlságosan rendrakós vagyok”, Lior: „Én meg túl rendetlen. Mindig három dolgot csinálok egyszerre, és nem rakok el közben semmit, mert lehet, hogy később visszatérek hozzá.”

SOKK: Amikor először megérkeztek Pestre, leginkább a sok hajléktalan, boldogtalan, szegény ember tűnt fel nekik, és hozzá az, hogy mintha másnak nem is szúrna szemet. Ezen kívül a csend volt feltűnő. Az utcán nem üvöltenek egymással az emberek, nem kiabálnak a telefonba. Amikor nemrég Barcelonában jártak, nagyon tel-avivi érzés volt, jó volt hazajönni a csendes Budapestre. Alma: „Idén a tél is elég szörnyű volt, rosszabb mint tavaly.” Lior: „De biztos jövőre is rosszabb lesz, mert az ember nem emlékszik vissza annyira, hogy mennyire volt rossz több évvel ezelőtt.” No, és a dohányzás: éttermekben, bárókban, mindenhol, és sokan, meg nem jó a szagelszívó rendszer a legtöbb helyen.

KÁVÉ: Lior nagyon igényes, amikor kávéról van szó. A kávébabot Izraelből hozzák neki, és az olasz *Bi-*

aletti kávéfőzőjét magával hozta már az elején. Egy különleges elem van benne, ami sokkal nagyobb nyomást biztosít, ettől felhabzik a kávé. (Lior: „A legtöbb kávéfőző erre nem képes.”) Egyébként kést is hozott, mert az már ráállt a kezére, és serpenyőt.

MAGYAR: Alma úgy érzi, nagyon gyengén beszél magyarul, bár tanulja az egyetemen, de alig van ideje, vagy alkalma gyakorolni. Az egyik szomszédnéni mindig beszél hozzá, egy szavát sem érti, de mintha a hölgynek nem tűnt volna fel: ő mondja, Alma bólogat, és mosolyog. Ez rendben van így. Lior már magabiztosan vásárol a Lehel téri piacon, az a kedvencük. Mindketten úgy érzik, hogy mostanra már többet is tudhatnának. A piacon feltűnt nekik, hogy míg ők egy-két kiló paradicsomot vesznek (Lior: „Annyira része az étrendünknek”), addig sok magyar csak egy-két darabot vesz. Mondjuk most télen, kilónként több mint ezer forintos árral ők sem igazán vettek.

HUMMUS: Lior Pesten nem talál nekivaló *hummus*t. Ugyan a közelükben lévő *Hummusbar* csicseriborsókrémje rendben van, de nem éri el a haifai *hummus* szintjét. Alma: „A haifaiak nagyon nagy sznobok ami a *hummus*t illeti.” Lior: „Valóban. És teljesen másképp is esszük.” Alma: „Az észak-izraeli *hummus* valami egészen más.” Elmagyarázzák, hogy ez egy másik *hummus*-iskola: a haifai *hummus* például krémesebb, nem olyan darabos, valahogy van egy tojásos minősége, pedig nincs benne, nagyobb hangsúly van a *tebina*-n, ezen kívül nincs benne semmi, csak citrom, és só.

BUBORÉK: Talán a nyelvi hiányosságoknak köszönhetően, de nem tapasztaltak semmiféle kellemtelenséget a zsidóságuk miatt. Csak hallották magyar zsidóktól, hogy rosszfelé megy az ország. Alma: „Egy buborékban élünk. Az izraeli híreket sem követjük olyan sűrűséggel mint otthon, a magyar híreket pedig alig. Ezt a buborékot most nagyon élvezem.” Lior: „Izraelben állandóan a híreket hallgatjuk, és mindig vannak is.” Alma: „Most abban az illúzióban élünk, hogy minden rendben van, és bár tudjuk, hogy azért nem egészen így van, ez nagyon kényelmes.” Lior: „Ez egy fázis. Megengedhetjük magunknak.” Azért március 15-én nem vegyültek az emberek közé a Parlament előtt.

GYERTYATARTÓK: Sábész gyertyatartó is van, *menorah* is. Almának fontosak a szertartások. Nem ünneplik a sábész kötelező jelleggel, de azért elég rendszeresen meggyújtják a gyertyákat. Tavaly is tartottak szédert barátoknak, idén is. Ilyenkor mindenki készít valamit (Lior: „És van egy csomó bor.”), együtt olvas-

sák a *Haggadah*-t. Alma: „Mindig megpróbálok valami különlegeset csinálni” Lior: „Igen, az anyjától leste el. Az eredeti ünnephez tesznek még egy modern elemet.” Például a narancs a széder tálon. Egyszer egy rabbi úgy fogalmazott, hogy pont annyira van szükség egy nőre a *bimah*-n, mint narancsra a széder tálon. Ezen ne múljon.

SZARVAS: Az első kapcsolatuk magyar zsidókkal a szarvasi táboron keresztül történt. Meghívták őket mint izraeli egyetemistákat, találkozzanak magyar zsidó egyetemistákkal. Jól érezték magukat, és sok újat tanultak. Ami nekik természetes, az nem biztos, hogy másnak is az. Először találkoztak olyan zsidókkal, akik nem tartják a szédert, ez váratlan volt.

ZSIDÓSÁG: Lior kizárólag szociokulturálisan érzi zsidónak magát, Alma úgy érzi, közelebb került a zsidósághoz, mióta Pesten vannak. Alma: „Egy olyan helyen élünk, ahol megtörtént a holokauszt. Olyan emberekkel találkozunk, akik valahogy megpróbálják életben tartani a zsidó kultúrát. Addig erre az egészre még sosem gondoltam így.” Lior: „Izraelben nincs szó a diaszpóra és Izrael kapcsolatáról: fontos-e, nem fontos?” Alma: „Itt hirtelen felfogtam, mennyire fontos életben tartani a zsidóságot, például ismerek egy lányt, akinek mindkét nagyanyja zsidó, de ő keresztényként nőtt fel, és annak is tartja magát, pedig zsidó. Ez valahol kár, eltűnhet a zsidóság” Lior: „Szerintem az a lány nem zsidó: nem tekinti magát annak.” „Alma: „Ez nem olyan egyszerű, rendben, kereszténynek tartja magát, ez teljesen oké, de ugyanakkor van egy származási múltja, azt nem lehet lenullázni.” Lior: „Eddig egyébként nem foglalkoztunk az Izraelen kívüli zsidókkal. Mostanában fogtuk fel itteni zsidókkal való találkozásoknak köszönhetően, hogy számukra Izrael egy horgony, egy biztos pont. Izrael pedig picike, jó tudni, hogy ott van a világban szerte szét a zsidó közösség.”

ELÉGEDETTSÉGI INDEX: Alma gondolkodás nélkül tizet mond: „Azt tanulom, amit legjobban szeretek, csodálatos párom van és nagyszerű életem.” Lior: „A tizes talán túlzás, inkább legyen 9.5, mert szívesen zenélnék gyakrabban. De az a valóság, hogy a boldogságnak kevés köze van a pillanatfelvelelhez. Amikor haldoklott a nagypapám, a családból mindig volt vele valaki. Egyik éjszaka én vigyáztam rá, nagyon kemény éjszaka volt, mert szenvedett, nem tudott aludni. Már hajnalodott, a fürdőszobában megmostam az arcom, belenéztem a tükörbe, és rájöttem, pedig az nyilván nem volt egy boldog pillanat: boldog vagyok.”